

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

portio, quæ hinc facile seruari potest si Magistratus curent ut sumptu publico sufficiens pabulum aduehatur modico pretio; sicuti à prouido Principe & Republicâ benè ordinatâ fieri & ordinari debet.

Dices, Ex consuetudine videtur hoc esse onus prædiorum, quando bellum geritur pro bono Prouinciæ. Quæ consuetudo non videtur contra rationem; nam damnum potissimum in diuites redundat, quorum sunt ea prædia, respectu quorum non est enorme ordinariè. Et meritò videntur hoc onus posse ferre, cum ex prædijs magna quoque emolumenta alijs omnibus temporibus accipiant. Quod confirmatur, Quia ea vestigialia censentur iustissima quæ imponuntur rebus pretiosis, quibus diuites potissimum vtuntur, vt ipsi soli, quibus facile est perferre, sentiant hinc detrimenta.

Respondeo, Propter hanc rationem non a sum condemnare hanc sententiam, modò constet Principem fecisse potestatem liberè vbiuis accipiendi sine compensatione; vel talis sit consuetudo legitime præscripta, & ab omnibus passim usurpata; vel sit recepta iam olim consuetudo Principe permittente; & si qui pauperes graue damnum percipiant, eis fiat, re cognitâ, compensatio.

An autem Princeps hanc potestatem fecerit, est quæstio facti. Certè non videtur fecisse, dum permittit Magistratibus vti potestate ordinariâ in huiusmodi pabulatores. Et consuetudo quoque talis nõ videtur esse, præsertim apud probos: quia domino præsentè non acciperent absque compensatione; cur ergo absentem adimant?

BENEFICIUM.

CASVS I.

An semper ius instituendi & electio eius qui instituendus est pertineat ad Episcopum?

1 Quid Archidiaconus sua auctoritate nõ habeat ius instituendi, sed solum ex Episcopi mandato, expressè definitum est ab Alexandro III. Cap. *Cum solis*, de Officio Archidiaconi. Vnde manifestum est cum Archidiaconus instituit aliquem in cura animarum, id eum non facere posse nisi Episcopi auctoritate; & ipsum Episcopum censeri illam institutionem facere, quia facit per Archidiaconum, tanquam per suum instrumentum. Itaque ius instituendi per se & propriè tunc residet in Episcopo, & ad eum pertinet qui iure proprio potest illum actum institutionis facere, sicut potest committere.

2 Ex quibus vltèriùs manifestè sequi videtur, electionem instituendi, quando patronatus est Ecclesiasticus, pertinere ad patronum, non ad Episcopum, iuxta Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 18. Quia institutio in casu proposito ad nullum alium proprio iure pertinet, quàm ad Episcopum. Episcopus enim illa commissione factâ Archidiacono, non facit vt ius instituendi ad aliũ, quàm ad seipsum pertineat; aut vt institutio ab alio, quàm ab Episcopo facienda sit, vt Concilium requirit, quæ verba benè notanda sunt, quia apertè requirunt vt ad alium proprio iure pertineat, sic vt Episcopus eam facere per se non possit. Accedit quòd alioquin Episcopus semper posset sibi reseruare electionem instituendi, & sic eludere ius patronorum, contra apertam Concilij dispositionem.

CASVS II.

Titius ex denominatione Vniuersitatis N. cuius Privilegium requirit vt nominandus tempore vacationis beneficij habeat legitimam ætatem, accepit beneficium quod requirebat vt denominandus esset Sacerdos, cum Titius tunc solum egerit annũ vigesimum tertium.

QVÆRITVR, An Titius fuerit capax denominationis ad illud beneficium?

Respondeo breuiter; Cum ipsa Bulla Privilegij Vniuersitatis expressè requirat, vt nominandus tempore vacationis beneficij ætatem legitimam attingat, quam beneficium tale requirit, & solum concedat dilationem Ordinis illi annexi; non videtur dubitandum quin Titius fuerit incapax denominationis; quia tempore vacationis ætatem legitimam, quam beneficium postulabat, nõ attingebat: Beneficium enim ex sua fundatione requirebat vt denominandus iam esset ad Presbyterium promotus: ac proinde iure communi postulabat ætatem 25. annorum saltem inchoatorum: at denominatus solum agebat annum 23.

Secus fortè esset si nullam ætatis mentionem fecisset. Nam cum ipsum beneficiũ non postulet illã ætatem nisi ratione Ordinis, ad eò vt si ad sit Ordo ante illam ætatem (vt si quis esset factus Sacerdos anno 22. ætatis) etiam ad sit capacitas denominationis; hoc ipso quo dispensatur circa Ordinem, etiam dispensatum censetur circa ætatem. Accessorium enim sequitur suũ principale, & sublato sine tollitur ratio mediorum. Hoc tamen in nostro casu locum non habet, quia expressè talis ætas requiritur. Vnde non se habet per modum accessorij.

CASVS III.

Postquam Episcopus sedi Apostolica presentatus, ab eadem confirmatus est, vacat beneficium; ille hoc Titio confert ante captam possessionem sui Episcopatus.

QVÆRITVR, An collatio illa per Regulas Cancellariæ Romanæ reddatur inualida?

Respondeo, Probabile est Regulas Cancellariæ Romanæ non obligare in externis prouincijs, nisi sint ibidem promulgatæ & receptæ. Primò, Quia id est probabile de alijs constitutionibus Pontificis & Conciliorum: cur non etiam de Regulis Cancellariæ. Antecedens docet Angelus V. Lex, n. 13. Sotus l. 1. de Iustitia, q. 1. a. 4. Caietanus & Barth. Medina 1. 2. q. 90. alijsque recentiores non pauci.

Secundò, Quia istæ regulæ potiùs pertinent ad Iudices Cancellariæ & Rotæ, vt secundum eas Romæ causas beneficiarias decident, quàm ad totius orbis beneficiarios, ac proinde nõ obligant eos ante sententiam Romæ latam. Quod Confirmatur, Quia ante Ioannem XXII. nullæ erant Regulæ scriptæ secundum quas iudicaretur, sed solum consuetudo & praxis, teste Ludouico Gomez. in Regulas Cancellariæ, in principio: quòd signum est eas non pertinuisse ad alias Prouincias. Quod ipsum etiam nomen Regulæ indicat. Dicuntur enim Regulæ Cancellariæ, quòd secundum

Denominatio ad Beneficij ex privilegio Vniuersitatis.

2

Beneficij collatum ab Episcopo solum confirmato.

Regule ille an obligent alias Prouincias.

tas Cancellaria Romana dirigi debeat. Quare no- videntur alios Iudices Ecclesiasticos in conscien- tia obligare.

Tertio, Si ista regula obligant in foro con- scientia, deberent ubique extare, & curandum esset, vt in omnium Ecclesiarum & Capituloru deuenirent notitiam, quod non fit. Item quando aliqua vel reuocantur, vel per non vsum obsole- cunt, deberet idipsum omnibus innotescere.

6 Quarto, Leges reuocatoris priuilegioru iuxta communem sententiam, non obligant ante promulgationem in diocesi, vt docet Sotus loco cita- to; idque obincommoda qua possunt euenire, etiam tunc quando quis bona fide suis priuilegijs vteretur. Ergo multo minus debet ceteri reuoca- ta potestas conferendi talis beneficij (de quo hic superius quaritur) vacantis post confirmatione

Ille collatio non reddi- tur inua- lida per hanc regu- lam Can- cellaria.

Episcopi; quandoquidem illa potestas non ex priuilegio competeret Episcopo confirmato, sed iure communi: quod enim sic alicui competit, magis est proprium & intrinsecum, quam id quod solum ex priuilegio competit: praesertim cum graue incommodum inde euenire possit; vt si quis titulo talis beneficij sit promotus ad ordines, id- que absque vlla culpa Collatoris, vel eius cui facta est collatio. Neque credibile est mentem suae San- ctitatis esse, vt quando Episcopus bona fide tale beneficium contulit, quod ante captam possessio- nem, post confirmationem tamen suam vacauit, Collatarius teneatur in conscientia ante latam sen- tentiam tale beneficium resignare: nimis enim id durum videtur, & non consentaneum humanitati Canonum.

Collatio- nis non tenetur istud bene- ficium re- signare an- te senten- tiam.

7 Quinto, Omnes istae reservationes sunt odiosae limitantes potestate Episcoporum, qua ipsis iure communi & ordinario inest, ac proinde sunt restrin- genda, quantum commodè possunt. Quare cum haec reservatio, de qua hic agitur, ita possit intel- ligi, vt non intendat obligare in conscientia ante sententiam, quid est cur eam sic non restringamus?

Sexto, Si Pontifex voluisset in omni tali euen- tu Episcopi collationem esse nullam, addidisset clausulam irritantem: atqui hoc non fecit. Pote- rit ergo Episcopi collatio ceteri valida donec ir- ritetur.

Denique, Haec regula haecenus fuit ignorata in Cameracensi Episcopatu, & per decem saltem annos & amplius non recepta. Atqui obligatio legis nouae expirat, iuxta Nauarrum & alios Do- ctores, si decem primis annis recepta non fuerit. Haec & similia faciunt hanc sententiam proba- bilem.

CASVS IV.

Benefi- cium di- ueris collatum à Papa & Episcopo.

Pontifex non obstante concessione facta Ordinario de beneficijs conferendis, contulit Iulio beneficium, iam ante à Titio Episcopo loci Caio collatum.

QVÆRITVR I. Vter dicendus sit verus benefi- ciarius?

QVÆRITVR II. Vtrum Caius se possit tueri be- neficio Cap. Cum olim.

8 **S**uppono Sixtum V. & Clementem VIII. summos Pontifices potuisse non obstante illa concessione in erectione Episcopatus facta, validè illam reservationem beneficiorum facere: quia

secundum communem sententiam, Papa in bene- ficialibus habet omnem potestatem. Vnde de iure ubique potest conferre concurrente cum Or- dinarijs, & ipsos Ordinarios praenire, referuan- do sibi huius vel illius collationem, vt omnes Ca- nonista docent. Verum si haec regula Cancellaria, seu lex qua reservatio ista facta est, decennio non fuit recepta, secundum probabilem sententiam non obligat: de qua vide Felinum in c. 1. n. 13. De Trenga & Pace, vbi multos adducit Doctores; & Couarruuiam l. 2. variarum, c. 16. n. 6. quem sequuntur multi recentiores.

Itaque cum fuerit Titius in possessione confe- rendi; poterit Caius in conscientia beneficium retinere. Imò poterit se etiam in foro externo tueri ex Cap. Cum olim, De causa possess. & Proprietatis.

9 *Caius in conscientia suo possidet hoc be- neficium.*

In foro tamen externo maxima erit difficultas; praesertim si decennium ab vltima reservatione nondum effluxerit. Nec poterit se validè tueri per illud Cap. Cum olim, & similia; quia praesumetur Titius mala fide contulisse. Ignorantia enim Iuris non praesumitur, nec toleratur, maxime in Episcopo. Quare totum erit irritum in foro externo; quamuis in foro conscientiae, si regula illa in Belgio non seruabatur à Collatoribus, probabile sit valere, etiam decennio non elapso. Vt Titius vta- tur contra reservationem Pontificiam auxilio Curiae secularis, non possum villo modo probare; cū multi Canones, & ipsa Bulla Cænae id aperte reproberent.

Itaque potius auctor sum vt Caius transigat cum Iulio optimo modo quo poterit: & quamuis non possit in pactum deducere se curaturum, vt Titius conferat Iulio primam dignitatem vacatu- ram; tamen Titius ad vitandas lites in sua Eccle- sia, poterit Iulio id liberaliter promittere, vt iure suo cedat.

10 *Quid in casu sua- dendum. Cato.*

CASVS V.

Titio Presbytero adultero, & de adulterio in- famato & punito, facta est collatio praben- da Ecclesiastica.

Beneficium collatum adultero.

QVÆRITVR, An haec collatio irritari possit & debeat?

11 **R**espondeo, Non videtur dubitandum quin collatio facta criminoso, nempe Presbytero adultero, & de adulterio infamato, aut vehemen- tissimè suspecto, irritari possit & debeat. Vt aperte colligitur ex Cap. Inter dilectos, de Excessibus Praelatorum. Quod non solum de dignitatibus, sed omnibus beneficijs Ecclesiasticis Doctores in- telligunt, vt patet ex ipso summano quod Capitulo praefixum est, & ex Panormitano in hoc Cap. n. 1. & 6. vbi dicit: *Nota Glossa, quod aleator cle- ricus indistinctè repellitur à beneficio obtinendo, cum col- latio illi facta, sit nulla, si de hoc constabat, tanquam facta vili & indigno. Si non constabat, quia occultus, de- bet irritari.* Hoc ille. Vilibus enim & indignis nul- lum beneficium Ecclesiasticum patere debet. Si enim portæ dignitatum secularium non debent patere vilibus & indignis, vt Imperator ait l. 2. c. de Dignitate: multo minus portæ beneficiorum Ecclesiasticorum, quae maiorem requirunt probita- tem & honestatem personarum, quam dignitates seculares. Vnde Glos. in Reg. Infamis, ait digni- tatem largè sumi.

12 *Vilibus & indignis nullum Ecclesiasti- cum benefi- cium patere debet.*

Imò

12
Collatio
ipso iure
fuit irrita.

Imò valde probabile est illam collationem ipso iure fuisse irritam, ut hic docet Panormitanus & in hanc sententiam exponit hoc Capitulum. Cui plerique Canonistae consentiunt. Praesertim cum hic accedat infamia, quae sola sufficit. Neque enim punitio illa infamiam abstergit, sed potius confirmavit, & immobilem fecit. Quia condemnatus de huiusmodi crimine, ipso iure fit infamis, & consequenter beneficij incapax. Ita Panormitanus in Cap. *Ar si clericus*, de Iudicijs. Colligitur ex Regula *Infamibus*, de Reg. Iuris in 6. & Cap. *Inter dilectos*, supra.

Beneficium
collatum
à Patro-
no hære-
tico.

CASVS VI.

Acceptum ab heretico patrono beneficium Ecclesiasticum aliquis Catholicus.

QVAERITVR I. *An illud retineri possit in scio Episcopo?*

QVAERITVR II. *An Catholici emere possint ab hereticis bona Ecclesiastica?*

QVAERITVR III. *An emere ab illis possint beneficia Ecclesiastica?*

QVAERITVR IV. *Quomodo heredes se gerere debeant circa Ecclesiastica bona ad ipsos deuoluta?*

13 **A**D Primum, Respondeo; Habens beneficium à Patrono heretico sine legitima collatione ordinarij Collatoris, non potest tutè conscientiam illud retinere: quia Patronus non potest conferre ius in re, & dominium beneficij, sed solum ius ad rem: unde beneficiatus ille eget collatione seu institutione, quae conferatur ius in re. Quod si ille sciens se non habere canonicam institutionem occupet beneficium tanquam eius dominus, eiusque fructus absque legitima institutione velit percipere, efficitur intrusus, & fit inhabilis ad idem beneficium: unde eget dispensatione ut possit illud obtinere. Secus tamen est si omnino sit ignarus se contra iura agere. Unde pueri facile excusantur à vitio intrusionis.

Ut autem tale beneficium bonae conscientiam obtineri possit, petenda est collatio à legitimo Collatore, vel à Nuntio Apostolico, vel à Sede Apostolica. Quod si etiam intrusionis vitium interuerit, id explicandum in supplicatione, ut reabilitetur instituendus.

14 **A**D Secundum, Respondeo: Non licet Catholicis emere bona Ecclesiarum vel monasteriorum ab hereticis occupata & confiscata, nisi cum animo restituendi ea suo tempore legitimis dominis, cum omnibus emolumentis & fructibus, qui inde obuenerunt: quia bona illa in specie sunt aliena, similiter fructus illorum. Atqui secundum iustitiae normam, omne quod vero domino iniuste ablatum est, est restitutioni obnoxium. Nec obstat quod si Catholici illa non emerent, & fructus eorum perciperent, heretici illa obtinerent, & fructus acciperent: quia etiam illi ad restitutionem obligarentur. Possent tamen Catholici agere cum Generali, & ab illo emere, vel conuenire eo modo quo rationi consonum iudicarent. Neque hic vllum periculum simoniae. Nulla enim est simonia in venditione domorum vel agrorum Ecclesiasticorum.

15 **A**D Tertium, Respondeo: Non est licitum emere

beneficium Ecclesiasticum ab heretico. Posset tamen à summo Pontifice occultè peti collatio beneficij, quod ab heretico possidetur. Deinde ex eiusdem dispensatione agi cum heretico de fructibus; non simul inuoluendo titulum, sed solum tractando de fructibus titulo anaëxi; quia Pontifex non facile permittet emptionem explicitam ipsius beneficij, v. g. Canonicius, propter scandalum. Sed obtento prius beneficio seu titulo, erit redemptio fructuum, qui iniuste ab heretico obtinentur.

AD Quartum, Respondeo; Heredes Catholici non possunt possidere bona Ecclesiastica ipsis à patre relicta, etiam ea ab hereticis emerit: Nisi cum animo restituendi ea suo tempore cum omnibus fructibus, veris dominis. Quare obtinere debent dispensationem à Sede Apostolica, vel conuenire cum veris dominis, ut dictum est. Alià ratione non possunt bona Ecclesiastica iniuste à suis dominis ablata possidere.

CASVS VII.

Petro ignoranter existentem in excommunicatione collatum est beneficium, quod, errore cognito, alteri datum.

QVAERITVR. *Cuinam fructus à Petro suscepti restitui debeant?*

17 **S**Iue Petrus verè fuerit dominus beneficij (quod longè probabilius puto, cum oblationem liberum Erasmi his locis non censetur quis excommunicatus: & quauis Petrus fuisset excommunicatus, tamen id ignorabat) siue non fuerit, restitutio fructuum non debetur successori. Hoc enim solum locum habet in maioribus beneficijs (& quibusdam locis in minoribus) in quibus modò Camera Apostolica habet ius spoliatorum. Itaque hi fructus in pias causas expendi debent. Quod si parens Petri est dives, & factus est locupletior ex illis fructibus, deberet restituere pauperibus, & Petrus deberet eum monere de hoc, si putet suam monitionem profuturam; secus si non putet. Si verò est tenuis fortuna; & illud beneficium fuit causa cur Petrus aleret in studijs, alias id non facturum; possunt censerì expensi in alendo Petro, eique tanquam pauperi possunt applicari.

CASVS VIII.

Titius circumuentus permutauit verum beneficium cum ficto in praesentia Collatoris in seipsum fraudis.

QVAERITVR I. *An hac permutatio sit permissa?*

QVAERITVR II. *An Episcopus hunc contractum possit rescindere?*

QVAERITVR III. *An ille Collator priuandus sit iure conferendi?*

QVAERITVR IV. *An Titio beneficium restitui non possit?*

18 **A**D Primum, Curia Romana non permittit permutacionem veri beneficij cum Beneficio de pernica ut vocant, hoc est, cum beneficio ficto vel inani titulo, nullos omnino habente fructus. Gomezius in Regulam de Infirmis, q. 19.

Beneficium
collatum
excom-
municato.

Beneficij
veri cum
ficto per-
mutatio.

Ad Secun-

Ad Secundam; Reuerendissimus potest talem permutationem rescindere, vel potius irritam declarare: Tum quia non fuit vera permutatio beneficij cum vero beneficio, sed cum re nullius valoris; ac proinde ex vi contractus permutationis nihil actum est: Tum quia iste contractus, reipsa nihil aliud est, quam simplex renuntiatio in fauorem, cum clausula *non aliter, nec alias*, quam renuntiationem stilus Curie non permittit fieri in manibus Ordinarij, sed habet pro simoniaca: Tū quia hæc resignatio facta est in fauorem cum onere pensionis; qualis etiam non potest fieri nisi in manibus Papæ, excepto casu veræ permutationis, quæ hic non interuenit.

Ad Tertiam; Cū ordinarius collator planè fuerit ignarus huius simoniacæ cōventionis inter partes, & permutatio coram ipso purè facta fuerit, non est priuandus iure conferendi. Vnde collatio ad ipsum pertinebit. Poterit tamè eam Episcopo concedere, si velit.

Ad Quartam; Cū Titius in toto hoc negotio, non videatur peccasse, sed simplicitate quadam deceptum se dicat, non video cur ipsi suum beneficium non possit restitui.

CASVS IX.

Beneficij
inutilis
cum vtili
permuta-
tio sub
pensione.

Vtrum in permutatione beneficij iam habentis nullos fructus, cum beneficio mille florenorum, possit constitui pensio ducentorum florenorum, quamuis ille cum quo fit permutatio nondum per ætatem integros fructus possit recipere; imò ne sexcentos quidem?

19 **R**espondeo, Talem permutationem sub tali pensione posse fieri. Ratio est. Primò; quia nullum ius est quod statuat non posse pensionem quæ imponitur, excedere tertiam partem fructuum, sed solum est vsus Curie. Quando enim Papa imponit pensionem, solet dicere vt pensio tertiam partem fructuum non excedat; vt docet Gigas q. 9. de Pensione, Rebuffus in Praxi de reservationibus. Nihil tamen hic præcipitur Episcopis. Secundò; Quando Papa dicit ne pensio excedat tertiam partem fructuum, id non debet intelligi de tertiâ parte fructuum, quos beneficiarius in absentia recipiet; sed quos recipiet residens, & per se ministrans, habens plenam ætatem. Itaque cū iste residens possit recipere sexcentos, non superabit hæc pensio tertiam partem fructuum.

Tertiò; Quando beneficium speratur post paucos annos amplius daturum, potest in constitutione pensionis haberi eius ratio; vt colligitur ex Nauarro Consil. 49. de Præbendis, l. 3. p. 147.

Itaque cū beneficium quod nullos habet fructus, aliquando tamen habuit, vel habiturum speretur, possit permutari cum beneficio fructuoso, eaq; permutatio sit valida, vt docet Gomez. q. 97. in Regulam De annali possessore, & Decius Consil. 220. & Episcopus possit constituere pensionem causâ permutationis; vt patet ex Cap. *Ad questiones*, De rerum permutatione; non video vlli Iuri aduersari vt in præsentis casu imponatur pensio ducentorum florenorum.

20 **A**ddo, Quando pensio imponitur ab eo qui potestatem habet, etsi debitum modum superet, non tamen cenferi simoniâ, sed solum contra æquitatè naturalem. Equum enim est vt beneficiarius qui

21
Si pensio
excedat
fructum,
non est si-
moniâ.

onus beneficij subit, ex eo possit viuere. Quod tamen non semper est necessarium, præsertim quâdo onus est paruum, vel quando anni sequentes compensabunt.

CASVS X.

Titius Parochus senex & panè inutilis suo ministerio, resignat suum beneficium in manus Collatoris, rogans vt conferatur Caio sub onere certa pensionis, addita tamen hac copus clausula, Si Reuerendissimo Domino placuerit hæc approbare.

Quæritur, Vtrum secuta collatione sub dicta conditione, propter hoc factum vacet hoc beneficium, & Titius sit eo priuatus, si Reuerendissimus nolit consentire?

22 **R**espondeo, Non videre me aliquam solidam rationem, cur hoc beneficium censendum sit vacare. Etsi enim resignatio, collatio, & acceptatio sub onere pensionis facta videatur ante consensum Reuerendissimi obtentum; tamen non est facta absolute, sed conditionatè & dependenter à futurâ approbatione Superioris, qui supponitur habere auctoritatem approbandi; ac proinde nihil attentatum contra iura. Licitum enim est priuatim inire tractatum, modò nihil absolute censetur effectum ante Superioris approbationem, & totus tractatus ad illum referatur vt eum approbet vel irritum reddat: Quòd si irritum reddiderit, manet resignans in possessione sui beneficij, quia nec resignatio nec collatio fuit facta absolute, sed sub conditione futuræ approbationis; qua conditione non secuta, nihil actum censetur, vt per se notum est.

CASVS XI.

Titius Canonicus statuit uxorem ducere, ad que vult resignare suam præbendam 600. florenorum, sub onere pensionis 300. florenorum. Insuper requirit: Primò, Vt apud Mercatorem vel alium, septem anticipata solutiones deponantur. Secundò, Vt pensio non possit redimi nisi octuplo, cum ordinariè soleat quintuplo. Tertiò, Vt statim fiat redemptio antequam contrahat nuptias. Quar- to, Vt vestem emam eius uxori.

Quæritur I. An possim talem resignationem acceptare sub tali pensione?

Quæritur II. An Episcopus possit talia onera admittere?

Quæritur III. An Episcopus possit dare Licentiam extinguendi pensionem?

Quæritur IV. An de veste uxori danda possit venire in pactum principale?

23 **R**espondeo *Ad Primum;* Possè te acceptare illam resignationem Canoniciatus sub onere pensionis, licet resignans, cū statuerit uxorem ducere, non possit cum tali onere resignare. Et quamuis pensio magna sit, tamen quia relinquit quod satis est ad sustentationem, nempe trecentos florenos ex sexcentis, potest concedi. Vt autè

pensio

penſio non excedat tertiam partem fructuum, intelligendum eſt de penſione impoſita Episcopatus, vel beneficijs curatis. Accedit, non pertinere ad conſcientiam reſignatarij, ſed reſignantis, vt penſio ſit rationabilis. Itaque ſi penſio ſit exceſſiua, non tua culpa eſt, ſed imponentis.

24 *Ad Secundum;* An Episcopus poſſit admittere huiusmodi pacta? Reſpondeo, Quamuis concedi poſſit Ordinarium cauſa reſignationis poſſe imponere penſionem, vbi id iam longo vſu eſt præſcriptum, non tamen poſteſt admittere huiusmodi pacta; nempe, vt ſeptem ſolutiones anticipatę deponantur apud mercatorem: vt non poſſit redimi niſi octuplo (cum ordinarię ſoleat quintuplo:) & vt penſio ſtatim redimatur. Hęc enim ſunt contra Ius: ſunt enim graues obligationes pretio æſtimabiles, quę iure ſunt prohibite in rebus ſpiritualibus: Nec vllus Doctor extat qui admittat Ordinarium in hiſ poſſe diſpenſare. Itaque ſolus Pontifex hoc poſteſt ex plenitudine poſteſtatis.

25 *Ad Tertium;* An Episcopus poſſit dare licentiam extinguendi penſionem? Reſpondeo, Quando omnia legitime ſunt conſtituta, Probabile eſt Ordinarium poſſe dare licentiam extinguendi penſionem, modo vſitato. Nullo tamen modo id poſteſt in pactum explici- tum vel implici- tum deduci. Neque opus eſt vt diu expectetur, ſed poſteſt ſtatim redimi. Quamuis ad vitandam ſuſpicionem ſimonię expediat aliquamdiu expectare, ne videatur tacitum interueniſſe pactum de ſtatim redimendo. Poſſet tamen hoc evitari addita proteſtatione. Nec refert etiamſi putes alterius mentem eſſe vt ſtatim redimas, modo te ad illud nullo modo obliges, maxime ſi proteſteris te nolle ad hoc obligare, ſed facturum quod tibi commodum viſum fuerit.

26 *Ad Quartum,* An de veſte vxori danda poſſit venire in pactum principale? Reſpondeo, Id nullo modo in pactum principale venire poſſe: ſed eo abſoluto, potes cum illo conuenire pro vt tibi commodius fuerit, commutando videlicet veſte vxori dandam cum veſtibus ipſius Eccleſiaſticis. Si tamen gratis dederis, præſumetur Simonia: non enim is, qui ſub tanta penſione reſignauit, cenſetur quidquam feciſſe, vt tale quid ex gratitudine mereatur, quia tenebatur abſq; omni penſione reſignare.

CASVS XII.

An Ordinarius poſſit conſtituere penſionem ſuper beneficia cauſa reſignationis ſolius?

Penſio ſuper nuda reſignatione beneficij.

27 **R**eſpondeo, Communis ſententia DD. eſt inferiorem Papã non poſſe conſtituere penſionem ſuper beneficia cauſa reſignationis ſolius. Rebuffus in Praxi beneficiorum §. de Reſeruatione. Nauarrus l. 5. Titul. de Simonia, Conſil. 6. & alibi. Sotus l. 9. q. 7. ar. 2. & alij. Itaq; Ordinarius non poſteſt penſionem admittere, quando eſt nuda reſignatio. Ratio eſt, quia ſtilus Curię habens vim legis, id non permittit.

Secus fortalliſ eſt in permutatione: etſi Sotus contradicat. Nam Cap. *Ad queſtiones*, de rerum permutatione, id permittit videtur.

CASVS XIII.

Virum Ordinarius poſſit conſtituere penſionem ſuper reſignatione Gratia expectatiua?

Penſio ſuper reſignatione Gratia expectatiua.

Reſpondeo, In eo caſu multo minus poſſe Ordinarium permittit, vt reſignatio fiat ſub onere penſionis ſoluendę. Multi etiam Doctores tenent (etſi contrarium non ſit improbabile) gratiam expectatiuam non poſſe permutari cum beneficio auctoritate Ordinarij.

Si tamen Ordinarius bonã fide per 40. annos fuiſſet vſus hac poteſtate conſtituendę penſionis in reſignationibus beneficiorum, non auſim damnare.

Si per 40. annos vſus hac poteſtate ſtat. Ordinarium?

Qui tamen vult deſerere ſtatum Eccleſiaſticũ, nec vllam haber iuſtam cauſam petendę illius penſionis, niſi quia beneficium deſerit, non eſt ſecurus in conſcientia. Cur enim bonis Eccleſię fruatur, eaque detrahat vero beneficiario, cui ea iure debent competere, ſine cauſa quę ad honorem Dei, vel vtilitatem Eccleſię pertineat?

Peccat penſionem petens ſi ſtat. Eccleſiaſticum deſerat.

CASVS XIV.

Inter duos litigantes ſuper poſſeſſione beneficij, inita eſt talis concordia, vt qui beneficium retineret, alteri procuraret beneficia ſimplicia vſque ad certam ſummam, intra feſtum S. Ioannis Baptiſte proximum: & quod inde deſeret, aliunde ſuperadderet, donec beneficia realiter præſtituiſſet, dato fideiuſſore in caſum moriſ de ſuper addendo huiusmodi reſiduo ad ſex, ſeptem, pluresue annos: ac illi vicifiſim cederetur ius alterius, datã ab eodem cautione de reſtituendis beneficijs, & præſato additamento, in caſum euiccionis principalis beneficij.

Beneficium litigioſum.

QVÆRITVR, An huiusmodi concordia auctoritate Ordinarij ratificari poſſit, ad evitandas impenſas Curie Romanę?

Reſpondeo, Ordinarium non poſſe illam concordiam ratificare. Sunt enim in eã quatuor contractus, vel partes contractuum illicitę.

29

Prima eſt, Ceſſio iuris beneficij ex vna parte, pro obligatione procurandi beneficia ſimplicia ad certam ſummam ex alterã parte. Hanc Ordinarius ratificare non poſteſt, quia in ea committitur ſimonia: hęc enim obligatio ex parte, eſt pretio æſtimabilis, ſicut obligatio dicendi facti; requirit enim magnam ſollicitudinem & induſtriam vt impleatur. Itaque non poſteſt ſuſcipi pro iure beneficij. Accedit, quod hęc obligatio per ſe parum ſit honeſta, quali beneficia concedenda ſint importunitati ſollicitantium, non meritis & virtuti deſerenda. Longẽ alia eſt ratio in reſignationibus & commutationibus, quas Episcopi etiam cum penſionis impoſitione admittunt. Penſio enim impoſitur beneficio vacanti, & ſic conferitur cum onere.

Secunda pars eſt, Quod is cui ceditur beneficium, aliunde ſuper addet ſeu ſoluet, donec beneficia ad certam ſummam realiter præſtiterit. Hęc etiam eſt ſimonia. Quia ius beneficij reſigna-

tur ex

tur ex parte pro pensione annua merò temporali non imposita beneficio. Secus est quando pensio à principio imponitur beneficio; & ita transit cū onere: quod potest facere Episcopus concordia causâ, vt etiam Sotus docet.

Tertia pars est, Vt det fideiussorem de soluendo ad certam summam donec beneficia promissa sint prestita. Hæc obligatio etiam est pretio æstimabilis, nec solet ab Episcopis admitti: neque verò potest. Quia est extranea naturæ contractus resignationis & permutationis: cumque sit pretio æstimabilis, facit simoniam.

Quarta pars est, Vt alter qui beneficia simplicia & additamenta accepisset, teneretur illa omnia restituere in casum euictionis beneficij principalis; & daret hac de re cautionem. Hic seruat sibi regressum ad illa beneficia, quæ in alterum resignauit, vel curauit conferri: qui regressus sublatu est per Concilium Tridentinum sess. 25. c. 7. de Reformatione. Vnde Episcopus non potest hoc admittere.

Regressus ad beneficia est illicitus.

CASVS XV.

Beneficia compatiblea.

Vtrum Canonatus Andernacensis, & Decanatus S. Donatiani Brugis, sint beneficia compatiblea?

Respondeo Primò, Canonatum Andernacensem, & Decanatum S. Donatiani Brugis, non esse beneficia incompatiblea primi generis. De quibus Cap. De multa, de Præbendis. Quia Canonatus non est dignitas, nec Personatus, nec beneficium curatum. Vnde Decanatus nullo modo reddit inhabilem ad obtinendum Canonatum, etiam alterius Ecclesiæ.

Respondeo Secundò, Si Canonatus ille ex consuetudine legitime præscripta, non requirit residentiam personalem (vt in casu refertur) nullo modo est incompatibleus cum Decanatu, modò Decanatus non sufficiat ad decentem sustentationem. Vnde tunc non requiritur vlla dispensatio vt illa simul ab eodè obtineri & possideri possint. Patet ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 17. de Reformatione vbi expressè statuitur vt habenti vnum beneficium Ecclesiasticum, si hoc non sufficiat ad vitam eius honestè sustentandam, liceat aliud beneficium simplex suscipiens conferre, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Quare cum generatim statuitur hoc licere, nullà opus est dispensatione. Neque dici potest Canonatum non esse beneficium simplex: hoc enim falsum est, vt ostendit Nauar. lib. 5. Consil. tit. de Simonia, Consilio 61. vbi dicit; Canonatus est beneficium simplex secundum communem Doctorum sententiam, quæ probatur Cap. Statutum. De rescriptis lib. 6. &c. Idem docet lib. 3. tit. de Præbendis, Consilio 45. etiam de Canonatu Ecclesiæ Cathedralis.

Canonatus est beneficium simplex.

32. Consuetudo.

Ex quibus patet D. Consulentem non teneri ad resignationem prædicti Decanatus: & posse retinere fructus ex eo perceptos: nec opus habere vllà dispensatione, vt illa duo beneficia retinere queat, supposita veritate eorum quæ narrantur: nempe Canonatum illum ex consuetudine non requirere residentiam; & Decanatum non sufficere hoc tempore ad honestam sustentationem. Si tamen metuit molestias, suadeo omnino vt obtineat dispensatione ab Illustrissimo Domino Nuntio Apostolico.

CASVS XVI.

Vtrum is qui obtinet beneficium Curatum in Ecclesia Cathedrali, possit in eadem obtinere Canonatum?

Videtur non posse: Primò, Quia hæc beneficia sunt incompatiblea, de quibus Capitulo De multa, de Præbendis, vbi statuitur, Vt quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus: & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur. Et Clementina Gratia, de Rescriptis, vbi dicitur, Tunc videri primo Beneficio, nempe Curato, de quo ibi agitur, aliquis renuntiare, cum aliud beneficium pacifica possessione assequitur. Neque excusat, si dicas illum non percipere fructus grossos beneficij, sed solum distributiones; & consequenter non possidere secundum cum effectu & vtiliter; adeoque eum vtrumque possidere posse. Ratio est, quia ille recipiet fructus grossos secundi beneficij post mortem; ac proinde non debet hæc possessio censeretur vacua, & sine effectu. Secundò, quia non est licitum habere plura beneficia quando vnum sufficit: sed Curatum sufficit seorsim, & Canonatus similiter: ergo.

Respondeo breuiter, Hæc duo beneficia simul ab eodem retineri posse, si ille munerè vtriusque satisfacere possit, & aliàs alterum non sufficit.

Probatur Primò, Quia hæc duo beneficia non sunt incompatiblea, de quibus Cap. De multa: Illud enim caput solum loquitur de Dignitatibus, Personatibus, Officijs curatis, vt patet intuenti, & tenet Glosa & Panormitanus cum communi Doctorum in illud Cap. & in Cap. Referente eodem. Canonatus autem Ecclesiæ Cathedralis nihil horum est, sed beneficium simplex, vt docet Nauarrus de Præbendis, Consil. 45. Itaque dispositio illius Capituli non est extendenda ad nostrum casum: præsertim cum sit dispositio penalitatis, quæ non est extendenda vltra suum casum.

Probatur Secundò, Quia potest quis retinere vnam Parochialem cum aliquot Canonijs non requirentibus residentiam, vt docet Nauarrus de Præbendis, Consil. 12. ergo etiam potest quis retinere Parochialem cum Canoniam requirentem residentiam, cui residentia simul potest satisfieri.

Probatur Tertiò, Quia etsi non possit quis habere duo beneficia vniformia in eadem Ecclesia, v.g. duos Canonatus, duas Capellanas, nec etiam duas Dignitates; potest tamen in eadem Ecclesia habere duo difformia, quorum alterum sit Dignitas, alterum Canonatus, etiam absque vllà dispensatione Episcopi vel Põtificis, vt probat Nauarrus de Præbendis, Consil. 29: ergo etiam potest habere Parochiam & Canonatum sub eodè recto. Consequentia patet, quia quando agitur de pluralitate, Parochia & Dignitates equiparantur, vt patet Cap. De multa. Et confirmatur, quia Iura non minus fauent habentibus curam animarum quam habentibus alias dignitates siue curas. Quin imò illis eò plus fauoris præstandum, quò plus in Ecclesia laborant.

Probatur Quartò, Quamdiu non percipit fructus Canonatus, censetur possessio inutilis, & sine effectu: ergo potest retinere etiam Curatum

donec

Beneficia compatiblea.

33. Ratio dubitandi.

34. Responso.

In eadem ecclesia haberi possunt duo beneficia difformia, non vniformia.

donec sit in plena fructuum perceptione. Nec refert quod percipiat distributiones, quia hæ dantur ratione obsequij personalis, nec proprie ad fructus pertinent. Nec obstat quod post mortem sit percepturus corpus fructuum: quia hoc non impedit quin saltem pro hoc anno possessio sit illi inutilis; nec eum inuat ad se sustentandum; ac proinde non impedit quin aliud beneficium simul retinere possit. Et hoc euidenter colligitur ex Cap. Si tibi cõcesso, de præbendis in 6. vbi Glossa & Doctores communiter id tradunt.

non habiturum, nisi à Sedè Apostolica fuerit confirmatum. Quia Capitulum non potest noua onera præbendis imponere; cum iure cautum sit vt beneficia sine diminutione conferantur. Cap. vnico. Vt Eccles. beneficia &c. & 1. qu. 3. Cap. Si quis præbendas &c.

Nuntius
onus impositi
ni potest
beneficio
sine consensu
sa Papa.

Quod in statuto illo dicitur, Hæc danda pro installatione & prouisione, nõ bene sonat; quia simoniæ imaginem ingerit. Vnde putarem immutandum, vt dicatur, Hoc onus imponi, & debere solui dum sit installatio vel prouisio præbendæ, ad necessariam subuentionem D. Cantoris.

39
Causam

35
Corollarium.

Ex his concludo Primò, Beneficium illud curatum non vacare per assecutionem Canonici, etiam si plenè fructum illius Canonici perciperet. Secundò, Si neutrum prædictorum beneficiorum per se sufficit ad honestam sustentationem, vtrumque simul retineri posse, saltè cum Episcopi vel Nuntij Apostolici dispensatione. Imò probabile est nullam omnino dispensationem ad hoc requiri. Tertio, Si alterum sufficit, tenetur beneficiarius alterum resignare, nempe quod ei placuerit, siue Curam siue Canoniciatum, quia est contra Concil. Trident. sess. 24. c. 17. habere duo beneficia, quando vnum sufficit. Intellego debere alterum resignare non statim obtento secundo, sed quando ex altero quod retinere desiderat, fructus integros percipere cõeperit. Quarto, Si ex secundo quod retinere desiderat, nondum percipit fructus maiores, neque per illum stat quò minus nunc percipiat, non tenetur resignare Curam, sed potest eam simul retinere, & ei simul inferuire; nec ad hoc eget vllà dispensatione; idque tam diu donec fructus illos percipere cõeperit, vt dictum est.

CASVS XVIII.
Vtrum D. Adrianus Canonicus Ecclesiæ Collegiæ Leodiensis, possit cum bona venia sui Capituli, aliquot annos abesse à suâ Ecclesiâ, & Romæ versari, vt ibi praxi studeat Romano, & se aptiorem negotijs Ecclesiasticis gerendis præstet, & simul causam cuiusdam Principis in Curia agat?

Beneficiarij
absentia.

36
Soluntur
argumenta.

Ex dictis patet responsio ad rationes in contrarium obiectas. Nam Cap. De multa, non extenditur ad casum propositum. Et Clementina Gratia, non dicit beneficium præcedens vacare, sed gratiam expectatiam extingui per impetrationem alterius beneficii; itaque ad rem non pertinet.

Duo videntur oblatæ: Alterum est, dispositio Concilij Trident. sess. 24. c. 12. de Reformat. quæ sic statuitur: Præterea obtinentibus in hysdem Cathedralibus aut Collegiatis dignitates, Canonici, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti aut consuetudinis, vltra tres menses ab eisdem Ecclesijs quotlibet anno abesse &c.

40
Dua rationes
pro parte
negatiua.

Alterum est, causæ insufficientia. Debet enim subesse causa iusta, & tanti momèti, vt meritò propter illam absentia sit concedenda. Canones autè solum duas causas exprimunt, necessitatem, & studium ordinarium in aliqua Vniuersitate.

Onerare
beneficia.

CASVS XVII.
Capitulum statuit vt Canonici qui in posterum instituentur, teneantur soluere tres florenos ad necessariam subuentionem D. Cantoris.

Nihilominus verius sentio hoc non oblatæ, & posse D. Adrianum abesse. Nam illud Concilij decretum non videtur vsquam ferè in Belgio moribus receptum: quia passim etiam in Cathedralibus & Metropolitanis, in quibus est accuratior disciplina, & Canonum obseruatio, absunt Canonici Capituli concessu multis annis, nec eã in re scrupulum sibi faciunt. Extant exempla quotidiana, etiam eorum qui à probitate vitæ & doctrinâ commendantur. Lex autem moribus vtentium nunquam recepta, non obligat; vt communiter omnes Doctores tradunt. Imò si post legem latam consuetudo antiqua persistet decennio, planè antiquatur vis legis; adeò vt, nisi nouum præceptum Superioris accedat, communitas non teneatur eam recipere, vt docet Nauar. lib. Consiliorum tit. de Excommunicatione. consil. 8. & fusè probat Felinus in cap. 1. de Treuga & Pace, n. 13. pro ea adducens multos Doctores. Idem tenet Couar. lib. 2. variarum resol. c. 16. nu. 6; sequitur Azor. lib. 5. Instit. moral. c. 4. q. 3. & alij recentiores. Quod si absque nouo præcepto Superioris non tenetur communitas talem legem recipere, quãto minus priuatus quispiam: eum obligatio legis recipiendæ principaliter ad communitatem pertinet.

41
Responso.

Quæritur, Vtrum hoc non aduersetur Concilio Tridentino sess. 24. cap. 14. de Reformat. quod veritè in prouisione seu admissione ad possessionem cuiuscunque beneficii aut distributionum, fieri illorum fructuum deductiones conuertibiles in usus non pios &c.

Causa etiam iusta videretur; vt patet ex ijs quæ scribit Nauar. in Enchirid. c. 25. n. 121. Illa enim causa iusta dicitur, quæ probabiliter talis arbitrio boni viri iudicatur. Nec refert quòd Canonibus non sit expressa; quia consuetudo illam approbat, eum etiam ob minoris momenti causas facultas absentia dari solet. Omitto, sæpè locum Beneficij talem esse, vt longè melius sit ibi non residere, quàm residere.

42
Ducunt
absentia
causa.

37

Respondeo, Caput illud 14. sess. 24. Concilij Trid. de Reformat. non aduersatur illi statuto Dominorum Canonorum factò ad necessariam subuentionem D. Cantoris, quò singulis Canonici, qui in posterum instituentur, imponitur onus soluendi D. Cantori tres florenos, quia manifestè est ibi solum prohiberi eas solutiones, eaq; onera, quæ non cedunt in pias causas, sed habent speciem sordium, & simoniacæ labis: quæ autem in pias causas cedunt, eæ permittuntur. Atqui necessaria subuentio, de quâ hic agitur, æquatur piæ causæ; imò illi præfertur, cum pertineat aliquo modo ad iustitiam: exigit enim iustitia vt dignitatibus & officijs ita prouideatur; vt decorè suum munus præstare possint.

38
Ius
iustitiam

Hæc ratio aduertendum, prædictum statutum, etsi Capitulum totum in illud consenserit, nõ obstat.

Hæc

43
Nisi nouum
obset edi-
tum.

Hæc dixerim spectata sola obligatione iure Concilij Tridentini inducta. Si enim Romæ de nouo edictum fieret, quò præciperetur, vt omnes beneficiarij ad suas residencias se cõferant, præfer- tim sub graui aliquâ pœnâ, vt interdum fieri scio, tunc opus esset dispensatione, propter obligatio- nem de nouo impositam.

CASVS XIX.

Benefi-
ciariorũ
absentia.

In Ecclesia Cathedrali Gandensi consuetudo est, vt Canonici quotannis per tres menses ob rationabilem & iustam causam possint abesse, & nihilominus recipere distributiones quotidianas.

QVÆRITVR, *Vtrum illa consuetudo possit legitime retineri?*

44

Omibus consideratis, quæ supra allata sunt; sentio DD. Canonicos in illa consuetudine suâ sine scrupulo posse perseverare, quamdiu per aliquem Superiorem contrarium non introduci- tur. Ratio est, quia ex Cap. finali *De consuetudine*, constat consuetudinem non irrationabilem legiti- mæ præscriptam, posse legi humanæ derogare, eamque tollere, ita vt non obliget eos qui illâ cõ- suetudine vtuntur; vt passim Doctores docent. Atqui consuetudo DD. Canonicorum Ecclesiæ Cathedralis Gandensis, quâ ipsi quotannis per tres menses, ob rationabilem & iustam causam possunt abesse, & nihilominus recipere distributiones quotidianas, videtur seclusâ lege prohibente, non irrationabilis; maxime attentis circumstantijs ibi commemoratis: quia nulli iuri naturali aut posi- tivo diuino repugnat; & in ipsa fundatione posset id statui, vel etiam postea per Summum Pontifi- cem concedi, vt olim ante Concilium Tridenti- num in plurimis Ecclesijs erat in vsu, quod ma- nifestum signum est, id per se non esse rationi ad- uersum; sed satis rationabile, vt consuetudine pos- sit confirmari. Deinde, hæc consuetudo videtur omnino legitime præscripta, cum in ea plusquam quinquaginta annis fuerint, etiam post erectionem Ecclesiæ in Cathedralē, etiam videntibus Episcopis, & Nuntijs Apostolicis, nec contradicenti- bus, aut eam tollere conantibus. Ad legitimam autem præscriptionem cõsuetudinis contra legem Canonicam, & Concilij vniuersalis statutum, nul- lus Doctorum requirit, amplius quàm annos qua- draginta, etiam quando lex illa fuerat ante rece- pta. Quando autem nunquam fuit recepta, multi putant sufficere annos decem ad vim eius obliga- toriam in conscientia eneruandam.

Ad præ-
scriptionē
contra le-
gem Cano-
nicam sus-
ficiunt an-
ni XL.

Aliquando
X.

Quare prædicta consuetudo videtur legitimâ præscriptione ita corroborata, vt vim statuti seu legitimæ concessiois habeat; ita vt Canonicis non sit faciendus scrupulus, modò causa absenti- æ verè sit iusta, seu rationi consona. Secus si talis non sit. Talis autem non videtur sola re- creatio.

45
Reforma-
tioni ob-
temperan-
dum.

Si tamen per legitimum Superiorem aliquan- do inducatur reformatio iuxta decretum Conci- lij, tenentur DD. Canonici acceptare; quia cer- tum videtur eam & à decreto Concilij, & con- stitutione Bonifacij VII. quam Concilium in- nouauit, deuiare.

CASVS XX.

Beneficiũ
carens
Ordine
requisito;

Titius in quadam Ecclesia Cathedrali obtinens Canonicatum, non fuit initiatus sacris. Itaque cum peteret à Capitulo grossos fructus, qui debentur professoribus disciplinarum in vniuersitate; responsum ei fuit vt ostende- ret se sacris initiatum.

QVÆRITVR, *An Titius ius habeat cogendi Capitulum ad fructuum solutionem?*

Videtur Titius habere tale ius: quia Ius non priuati ipsi nisi voce in Capitulo, & dimi- dia parte distributionum. Vt colligitur ex Con- cilio Trident. sess. 22. c. 4. & Clementina *Vt qui*, De etat. & qual. præficiendorum, quam Conci- lium Trident. innouat. Itaque non videtur posse priuari fructibus.

46
Ratio du-
bis andi.

Contrarium tamẽ videtur verius. Nam Conc. Trident. sess. 24. c. 12. de Reform. iubet omnibus Canonicatibus & Portionibus in Ecclesijs Cathedra- libus annecti Ordine Presbyterij, Diaconatus aut Subdiaconatus. Facta autem hac annexione ab Episcopo cum cõsilio Capituli, Episcopus cogere potest Canonicum quemlibet ad susceptionē sui Ordinis intra annũ faciendam, etiã sub pœna priuationis ipsius beneficij: imò si monitus negle- xerit, poterit declarari priuatus ipso iure per sta- tutum Concilij Cõstantiensis, sess. 43. de dispensat. vt habet Cardinalium declaratio. Idem poterit facere Capitulum si sit exemptum. Vnde sequitur multò facilius posse priuari fructibus denegando eorũ solutionem, nisi tempore statuto promotus fuerit.

Responso.

CASVS XXI.

Erectio
Præposi-
tura ex
Persona
tu per
Episcopum.

An possit Episcopus cum consensu Capituli erigere Præposituram ex Personatu, etiamsi non vacet, etiam inuito possessore?

Respondeo Affirmatiuè. Etsi enim hoc non expresse concedatur, nusquam tamen in Iure prohibetur: imò videtur id ei tacite concedi per Concilium Trident. sess. 24. c. 15. de Reform. & sess. 21. c. 5. vbi conceditur Episcopis facere vnio- nes quorumuis beneficiorum cum curatis propter eorum paupertatē, & in ceteris casibus à Iure per- missis: & Capitulo *sicut vnire*, de excessibus Præ- latorum, generatim dicitur, Episcopi esse Eccle- siarum suæ diocesis vnionem curare. Quod si pos- set fatere tales vniones, cur non possit etiam eri- gere, & extollere beneficium inferioris dignitatis ad titulum & conditionem superiorem, cum hoc non cedat in diminutionem præbendarum & ser- uitij diuini, sicut vniones, sed potius in augmētũ? Et confirmatur. Quia potest erigere titulum Præ- posituræ, & tunc ei facere hanc vnionem; sicut pos- set facere vniones cum præbendis Canonicalibus tenuibus, vt patet ex sess. 24. cap. 15.

47

Quod autem non requiratur consensus posses- soris, colligitur ex iisdem locis: nam vult Conci- lium has vniones non posse infringi aut impedi- ri ratione cuiusvis resignationis. Nec obstat quòd cap. 5. sess. 21. dicat *sine præiudicio obrenuntium*: quia non loquitur de præiudicio resignationis, sed re- signationis beneficij & fructuum integrorũ quam- diu pos-

48
Non requi-
ritur Con-
sensus pos-
sessoris.

diu possessor viuet: alioquin non cohererent ea verba cum ijs quae habentur in fine.

49 Sed Patroni laici.

Requiritur tamen consensus Patroni si beneficium illud erat patronatus laici, vt insinuat idem Concilium.

CASVS XXII.

Vnio Personatus cum dignitate iam erecta.

Virum possit Episcopus vnire Personatam non vacantem dignitati iam erecta, sed non sufficienter dotata, etiamsi possessor non consentiat?

50

Respondeo, Episcopum id posse. Colligitur aperte ex Concilio Trident. sess. 24. c. 15. vbi conceditur Episcopo cum consensu Capituli vt possit simplicia beneficia vnire praebendis Canonialibus tenuioribus &c. Cur non possit etiam dignitati tenuiori?

Personatus est beneficium simplex.

Nec obstat quod Personatus non videatur beneficium simplex: quia reuera est simplex, cum non habeat curam animarum: haec enim est vna distinctio beneficij simplicis a dignitate, quod haec habeat curam animarum, illud non: vnde Canonici etiam Cathedralis est beneficium simplex. Accedit, quod Capitulum sicut vnire, de excessibus Praelatorum, generatim loquatur de cuiuslibet beneficij Episcopo subiecti vnione. Idem insinuat Concilium Tridentinum cap. 5, sess. 21.

Non requiritur consensus possessoris.

Neque videtur requiri consensus possessoris: nam Concilium non requirit loci citatis, & aperte insinuat per resignationem non posse talem vnionem impediri.

CASVS XXIII.

Erectio Capellaniae in dignitate.

Virum possit Capellania per Episcopum erigi in nouam dignitatem Patrono consentiente?

51

Respondeo Affirmatiue. Sequitur ex dictis. Neque requiritur consensus possessoris, etiamsi per hoc impediatur resignatio, quae sepe ob iustam causam per Superiorem impediiri potest, vt colligitur ex Tridentino. Non tamen cogi potest possessor vt ipse dignitatem subeat, &c.

Onera curanda.

Hic tamen aduerte, Curandum esse vt onera Capellaniae praesententur, v. c. si certa sacra dicenda sint; quia fundatores priuari non debent, nisi iuxta modum a Tridentino praescriptum sess. 25, c. 4.

CASVS XXIV.

Erectio Capellaniae in Patronatum.

In quadam Ecclesia non habente proprium Patronum, sed dependente ab alia, sunt duae Capellaniae, reddentes simul circiter centum quinquaginta florenos; quarum altera debet duo sacra in singulas septimanas; altera nunc quatuor, nunc quinque.

Quaeritur, Virum possint erigi in beneficium Parochiale, adhibita moderatione in onere sacrorum?

Ratio dubitandi.

Ratio dubitandi est, Quia quando Concilium Trident. concedit Episcopis potestatem vnionis beneficij Seminaris, iubet id fieri sine cultus diuini praediuicio; vt patet sess. 23. c. 18. hic autem videtur cultus diuinus minui, quia minuitur sacrorum numerus, quae ex institutione ipsorum beneficiorum fatienda. Deinde, quia Concilium non concedit illis potestatem moderandi, nisi quando onus est communis, v. g. monasterij vel Cap-

tuli; vel si prouentus non sufficiant; vt patet sess. 25. cap. 4. de Reformat.

Respondeo, Non esse dubitandum: Primum, Quin Episcopus tale erectione & vnionem facere possit, quando id bonum Ecclesiarum postulat, & alia comodiore ratione ijs prouidere non potest, v. g. assignatione fructuum ad Ecclesiam matricem pertinentium, vel collectis subditorum: id enim ei luculentè conceditur sess. 21. c. 4. & 5.

Hoc tamen non debet fieri sine consensu Patronorum, si beneficia sint Patronatus Laici, vt alia Congregatio Cardinalium respondit, quia huic Patronatus sine expressa clausula non derogatur.

Secundo, Dubitandum non videtur, quin Episcopus etiam possit onus sacrorum moderari: dum enim Concilium facit potestatem noui oneris imponendi, tacite etiam concedit moderationem prioris, praesertim si vtrumque iunctim iustum modum & vires excedat, vt in praesenti casu; alioquin non magni momenti esset haec facultas; neque ad eam opus esset Concilij auctoritate, quia solum esset potestas grauandi, non autem ex aequo & bono statuendi. Deinde, quia onus quod hic imponitur de nouo, facile compensat illam moderationem, nam onus Pastorale est maioris momenti, quam onus aliquot sacrorum. Tertiò, Quia Episcopus ex causa habet potestatem commutandi vnum pium opus in aliud, si illud aequè vel magis Ecclesiae & animarum saluti profuit.

In praesenti autem casu censeo illum Pastorem non obligandum vt omnia illa sacra per se vel alios semper dicat; sed vt dicat quot commodè poterit, prout valetudo, dispositio animi & corporis, negotia & onera pastoralia permittent: nam ordinariè beneficij ipsi non aliter solent obligari: & hac ratione valde ad numerum primitus constitutum accedet.

Ad primam rationem dubitandi, Respondeo: Nulla hic fiet absolutè cultus diuini imminutio, sed potius accretio per functiones pastorales.

Ad secundam, Etsi Concilium non concedat expressè in alijs casibus, concedit tamen tacite; idque prudenti iudicio & ratiocinatione colligendum relinquit.

CASVS XXV.

Virum Episcopus possit in Ecclesia sibi subiecta, qualis est S. Pharaïdis Gandau, facere vnionem praebendae Subdiaconalis cum ipsa Praepositura ob illius paupertatem?

Vnio Beneficij Subdiaconalis cum Praepositura.

Respondeo, Mihi dubium non est, quin possit Episcopus in Ecclesia sibi subiecta, qualis est S. Pharaïdis Gandau, talem vnionem facere: nimirum vnire praebendam subdiaconalem ipsi Praepositurae, ob illius paupertatem. Quia sunt multi textus in Iure quibus id satis aperte declaratur: vt Clement. Si vna, de rebus Eccles. non alienandis. vbi dicitur: Si vna Ecclesia alteri Ecclesiae, vel dignitati alicui, vel praebendae per Episcopum, suo consentiente Capitulo, vnatur, aut religioso loco donetur, &c. impugnari non poterit. Et Cap. Sicut vnire, Extra. de excessibus Praelatorum. vbi dicitur: Episcopi est Ecclesiarum sua diocesi vnio & subiectio, &c. Verum ceteris omissis abundè nobis sufficit Concilium Trident. quod sess. 21. c. 5. de Reform. ita statuit: Vt etiam Ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur, possint Episcopi etiam

Clementina si vna.

Trident. vt Aposto

ut Apostolica Sedes delegati, iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & baptisimalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem; & in cæteris casibus à Iure permisis, etiamsi dicta Ecclesia vel beneficia essent generaliter vel specialiter reseruata aut qualitercumque affecta, &c.

Non obstat
mensis
Pontifi-
cius.

Nec obstat, quod per talem vnionem videatur Summus Pontifex priuari iure cõferendi suo mense, si tunc contingeret tale beneficiũ vacare: Quia si nec generalis nec specialis reseruatio impedire potest talem vnionem, multo minũ ius mensis Pontificij, quod longè remotius est, & generalius, quàm reseruatio.

56

Communi-
catio in-
rium con-
ferendi
beneficia
fieri potest
ab Episcopo.

Ex quibus vlteriũ sequitur, Episcopum suã auctoritate posse confirmare & approbare cõmutationem iuris conferendi inter Serenissimũ Principem & Dominum Prapostum; quia hæc iura sunt valde commutabilia, cum vtrumque sit spirituale, & eiusdem ordinis, nec vsquam huiusmodi commutatio sit prohibita; & nemini per eã fiat præiudiciũ. Nam quod Sedes Apostolica amittat suum mensem, non prouenit ex illa commutatione, sed ex vnione. Vnde commutatio illa est plane ad eam rem impertinens.

CASVS XXVI.

Vnio
monaste-
rij vnus
cum alte-
ro per
Episco-
pum.

Vtrum Episcopus possit monasterium sibi subiectum, consentientibus Monialibus, vnire alteri monasterio, absque pleno Capituli sui consensu?

57

Alexan-
der III.

Respondeo: Quod Episcopus possit hæc vnionem facere, videtur clarè probari Cap. Consultationibus, de Donationibus. Vbi Alex. III. Donationes verò vel concessiones Ecclesiarũ, si qua sũt priuatis personis, viuẽtibus illis qui ipsas Ecclesias possident, nullius debent esse momenti. Si religiosi sũt loci ab Episcopo, vel eius auctoritate, rate debent haberi: ita quod personæ, que iam dictas Ecclesias possident, sine ipsorum assensu eis in vna sua non debent spoliari. Potest ergo auctoritate Episcopi, Ecclesia perpetuò vniri monasterio seu loco religioso, etiam viuẽtibus monialibus, quæ illam possident; & cum illarum consensu potest fieri executio, & transferri possessio in locum religiosum. Vnde sequitur id posse fieri etiam si illa per alia monasteria forent dispergenda: id enim necessarium est, si priuent se possessione, eaque cedat alteri monasterio vel collegio religioso.

Canon Si
quis.

Idem confirmatur Can. Si quis, 16. q. 7. vbi dicitur: Si quis vult monasterium suum ad meliorandum in alium locum ponere, fiat cum consilio Episcopi & Fratrum suorum. Et Can. Nemini, eadem qu. vbi dicitur: Nemini Regum aut cuiquam hominum in propriũ ius liceat monasterium tradere vel conuertere, nisi ad aliud monasterium. Vbi permittitur Principi cõuertere & tradere vnum monasterium alteri, quando causa iusta subest. Hoc tamen intellige faciendum esse interuentu auctoritatis Episcopi, vt ex alijs Canonibus constat.

Tridentinum.

Idem manifestè confirmari videtur ex Concilio Trident. sess. 21. c. 5. de Reform. vbi sic statuitur: Vt etiam Ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur, possunt Episcopi etiam tanquam Apostolica Sedes delegati, iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere vniones perpe-

tuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium & baptisimalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem; & in cæteris casibus à Iure permisis; etiamsi dicta Ecclesia vel beneficia essent generaliter vel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ vniones etiam non possunt reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuscumque provisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis. Hic Episcopis conceditur vt ad cõseruationem & augmentum cultus diuini, possint facere vniones etiam beneficiorum Curatorũ, quod longè maius est & difficilius, quàm vnire monasterium non exemptum paucarum monialium (quæ etiam consentiunt) idque causã publicã & necessariã exigente. Cui autè conceditur, quod maius est, eidem concessum censetur quod minus est: præsertim quando hoc est æquè vel magis necessarium ad cultum diuinum & animarum profectum.

Idem colligitur ex illis verbis, Et in cæteris casibus Iure permisis: Atqui Ius nusquã prohibet Episcopis talem vnionẽ ob causam necessariã faciendam: imò apertè concedit 16. q. 7. duobus Canonibus supra citatis, & Cap. Consultationibus supra.

Denique huc pertinent ea quæ idem Conciliũ Trident. sess. 25. c. 8. statuit de conuertendis quibusdam hospitalibus fundatis ad certũ vsũ qui iam ferè cessauit, ad meliorem vsũ, & vnendi alijs pijs locis. Vbi etiam mandat Episcopis vt id faciant. Idem manifestè probatur ex Cap. Sicut vnire, de Excessibus Prælar. & Clementina Si vna, de rebus Eccl. non alienandis.

Ex quibus omnibus satis liquere videtur Episcopo hanc potestatem competere in monasterium non exemptum, concurrentibus supra dictis circumstantijs.

Sed difficultas est, Vtrum ad hoc requiratur cõsensus Capituli. Mihi probabilissimum est hunc cõsensum non requiri; quia nullũ Ius id statuit. Solum quædam iura requirunt, vt id fiat cum cõsilio Canonicorum. At multum ista differunt cum consensu, & cum consilio. Cum enim requiratur cõsensus, actus est inualidus si contra vel absque cõsensu fiat. Cum consilio, solum requiritur vt non faciat nisi audita illorum sententiã, nõ tamen absolute tenetur eam sequi, vt passim Doctores tradunt. Deinde nullus Canon requirit in hoc actu vt adhibeat consilium Capituli: nam Cap. Consultationibus, nulla fit mentio Capituli, vel Canonico- rum, sed solum Episcopi. Concilium Trid. sess. 21. c. 5. solum dicit posse Episcopum facere vniones iuxta formã iuris: atqui Ius in vnionibus non requirit cõsiliũ Capituli quando ea res ad Capitulum non pertinet. Rursum, quando Concilium agit de Hospitalium applicatione ad alium pium vsũ, non requirit cõsiliũ Capituli, sed solum duorum Canonicorũ ab ipso Episcopo eligendorum: idque propter varia ingenia, quæ solent esse in Capitulis, quæ difficillime in idem conspirant. Denique quando cõsiliũ sess. 23. c. 18. de Reform. agit de ijs quæ pertinent ad dotandum Seminariũ, datur Episcopo potestas vt cum consilio quatuor Ecclesiasticorũ, omnia peragat, quorum duo sint de Capitulo, duo ex reliquo Clero: ita vt electio duorum sit penes Episcopum, reliquorum duorum vnus penes Capitulum, alterius penes reliquum Clerum.

Nec obstat Can. Si quis, 16. q. 7. quia non dicitur, Cum consilio Capituli, sed cum consilio Episcopi & Fratrum

58
Potest id
Episcopus
absque
consensu
Capituli.

Consilium
& cõsen-
sus multi
differunt.

& Fratrum eius, ubi nō est necesse intelligi omnes Canonicos, sed aliquos prudentiores tantum.

Duo hic aduertenda, quę plurimum ad rem faciunt. Primō, Etiam si requireretur consensus Capituli, sufficit vt maior pars consentiat: tunc enim res dicitur fieri ex vnanimi consensu Capituli, vt docet Emanuel Sā V. *Capitulum*, citans Baldum & Tabienam. Idem ipse vsus confirmat: ordinariē enim fit conclusio in deliberationibus ex sententiā maioris partis, etiam si vel vno tantum superet. Idem dicendum quando requiritur cōsiliū: sufficit enim iudicium maioris partis.

Secundō, quōd quando dicitur, vt aliquid faciat Episcopus cum consilio Capituli, teneatur quidem audire eorum iudicium, sed non teneatur sequi. Fumus V. *Consilium*. Panormit. in Cap. *Cum in veteri*, de elect. Sil. V. *Consilium* n. 4. Emanuel Sā eodem verbo. Estque communis Doctorum sententia.

CASVS XXVII.

Virum Summus Pontifex possit derogare iuri Collatoris ordinarij dum vniones facit; idque nominatim in vnione Prioratus eiusdem monasterij, cum alterius ordinis monasterio?

Respondeo, Certissimum est Pontificem posse huic iuri derogare. Primō, Quia potest derogare iuri Patronatus Ecclesiastici; vt docet Coarruuias lib. 1. q. 9. Practicarū q. 36. & secundum veriore sententiam etiā iuri Patronatus Laici, quando causa subest, & plenitudine potestatis vtitur: cuius signum est, quōd huiusmodi beneficia vacatia in Curia conferat nō expectata Laici presentatione: ergo multō magis potest derogare iuri Collatoris; nam hoc ius multō minus est, quā ius presentandi: presentandi enim ius oritur ex fundatione vel dotatione; & si ad egestatem deueniat Patronus seu Presentator habet ius alimentorum. Conferendi verd ius pendet ex voluntate Pontificis: cuius signum est, quōd Pontifex illud sibi referuet ob varias causas, etiam si nulla culpa collatoris ordinarij intercesserit: & quōd cum Episcopis & alijs mensis diuidat.

Secundō, Quia plenaria dispositio Ecclesiarū, Personatum, dignitatum, & aliorum beneficiorū noscitur ad Romanum Pontificem pertinere; vt habetur Cap. *De Præbendis*, in 6. Hinc est quōd possit Episcopus & alios Collatores præuenire, vt ait Glossa ibidem.

Tertiō, Quia etsi de alijs beneficijs posset quis dubitare, tamen de Regularibus nullū potest esse dubium, quin liberē possit illa vnire, quando ita expediens iudicabit, nullo collatoris ordinarij (qui hic Abbas est vel saltē Monachus) requisito cōsensu. Quia Papa est ordinarius superior omnium Regularium, & potest eos pro arbitrio privare suis beneficijs, & aliō transferre: quamuis probabilis sit non posse transferre in seculares.

Quartō, Quia etsi in vnionibus quas facit Episcopus, debeant vocari omnes quorum interest; nō tamen id fieri debet in ijs, quas facit Papa; vt docet Petrus Rebuffus in Regul. 21. Cancellarię glossa 11. n. 7. eō quōd ipse in his habeat plenitudinem potestatis: præsertim cum illud præiudiciū quod fieri videtur Collatori, sit minimum, & non considerabile. Vnde etiam per clausulam generalem ei potest derogari; vt docet Ludouicus Gomezius q. 1. in Regularum de non tollendo iure quæstro.

Quintō, Legatus vniendo potest ab Episcopo auferre collationem, vt fatetur Rebuffus titul. de Vnionibus n. 26. citatque Dominos de Rota: ergo multō magis id potest Pontifex.

Hinc patet, potuisse hanc vnionem fieri, non vocato prædicto Abbate collatore. Imō quando causa vnionis est tam manifesta, certoque constat Collatorem nihil posse adferre cur non expediat vnionem fieri, non est opus illum vocari: nam ob hanc solam causam vocandus est. Causa enim cognita & probata superiori, potest fieri vnio, velic nolit Collator, & alij quorum interest; vt rectē Rebuffus Glossa 11. n. 3.

Petes: Quandonam hæc derogatio censeri debeat sufficienter facta esse in Bulla?

Respondeo, Certum esse hanc derogationem sufficientissimē tunc factam censeri debere, quādo varię clausule adhibentur, quibus id manifestē declaratur; quales sunt: Prima, Cum dicit Pontifex se Prioratum illū isti monasterio vnire, annectere, & incorporare, simul atque primū vacauerit, (etiam si vacet mensibus ordinarijs Collatoribus concessis, vel concedendis) ita vt statim possit capi possessio, nullius licentiā requisita. Secunda, Cum decernit omnes alias prouisiones in posterum faciendas de prædicto Prioratu, inualidas, & nullas &c. Tertia, Cum dicit, presentes litteras non posse impugnari, aut inualidari de vitio subreptionis, obreptionis, vel alio quouis defectu. Quarta, Cum dicit, non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, in qua continebatur vt vnio non valeret, nisi vocatis quorum interest: &c. Quinta, Cum dicit, non obstantibus monasterij & Prioratus & Ordinis prædictorum consuetudinibus, priuilegijs, & indultis, super prouisione vel nominatione personarum ad illa, dum pro tempore vacant: &c. quibus verbis apertē Pontifex derogat iuri conferendi & presentandi.

CASVS XXVIII.

Virum Summus Pontifex possit beneficium conferre, & etiam vnire alicui loco pio absque consensu Patroni, præsertim Ecclesiastici. Et sensu Patroni quid si in litteris concessionis non deroget iuri huius iuri?

Respondeo, Cum Summus Pontifex, omnium Doctorū iudicio, in re beneficiaria plenitudinem potestatis habeat, vt eam dispenset prout Ecclesia videt magis expedire; non est dubitandū quin possit beneficia conferre, & etiam vnire alicui loco pio absque consensu Patroni. Ita docet Rochus de Iure Patronatus V. *Honorificum*, qu. 3. estque communis sententia. Et quamuis cum beneficium est iuris patronatus laici, in quibusdam regnis nō admittatur collatio vel vnio absque patroni consensu, vt in Hispania, & Gallia, teste Coarruuias lib. 1. pract. q. 9. c. 36. tamen nemo dubitat quin id admittendum sit, quando patronus est Ecclesiasticus. Solum requiritur hic consensus quando vnio faciendā est auctoritate Ordinarij, vt colligitur ex ijs quę scribit Coar. supra, nu. 11. & Panor. in c. 8. de consue. nu. 5. Imō quando est Ecclesiasticæ necessitas, vel euidentis vtilitas, valet etiā Episcopi collatio, & vnio facta absque consensu patroni; vt patet ex additionibus ad Panormit. loco citato, & Felino in dictum, cap. 8. n. 20.

O iij Cum

59 Sufficit ad consensum maior pars

Consilium non tenetur sequi.

Vnio Prioratus cum alio monasterio.

60

Papa potest derogare iuri Patronatus Ecclesiastici & Laici.

Plenaria dispositio omnium beneficiorum ad eum pertinet.

Non debent vocari benefici in interesse.

61

Quando non vocari debent habentes interesse.

62

Quando nam censeri debent derogatio sufficienter esse facta.

Vnio

Prioratus absque consensu Patroni.

63

Præiudiciū Patronatus Laici in quibusdam regnis.

Episcopus potest subinde vnire absque consensu Patroni Ecclesiastici.

64 Cum ergo Pontifex, omnium sententiâ, possit facere talem vnionem absque consensu Patroni Ecclesiastici: superest, vtrum hic de facto intenderit eam facere, cum speciatim iuri patronatus non videatur derogasse.

Ad quod Respondeo, Pontificem intendisse omni modo quo poterat, hanc vnionem ratam & validam efficere; ac proinde hoc ipso generatim satis derogasse iuri patronatus, praesertim Ecclesiastici. Quod omni modo intenderit: satis patet, Tum ex eo quod nulla alia decreta canonica velit observare huic sua dispositioni, vt patet pag. 4. in fine: atqui omne ius patronatus est ex decretis Canonum. Tum, quod has litteras nolit impugnari de surreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis suae, aliove aliquo defectu. Quae sanè verba satis aperte indicant illum omni modo voluisse hanc suam dispositionem esse validam sublatis omnibus impedimentis: Nec posse aduersarios obijcere, Pontificem non fuisse satis informatum; aut non intendisse vnionem efficere validam absque consensu Patroni. Tum denique, quia in Curia Romana nunquam expediuntur huiusmodi vniones, quin omnia minutim intelligantur, quae ad conditionem rei vnionem pertinent; & maximè, an beneficium subfieri iuri patronatus, an verò sit liberum; an patronus sit laicus, an clericus; an saecularis, an religiosus &c. Accedit, quod omnes Prioratus S. Benedicti sint dependentes à monasterijs; ac proinde subiecti iuri patronatus. Vnde non potuit Summus Pontifex ignorare hunc Prioratum habere patronum. Quod autem eius expressa mentio cum derogatione, facta non fuerit, fortasse id factum obliuione vel inaduertentiâ eorum, qui litteras huiusmodi expediunt.

Vnde constat, An sufficienter derogatum sit Iuri Patronatus.

Omnes Prioratus dependentes à monasterijs, sunt subiecti iuri Patronatus.

65 Quod bella tunc temporis inter Gallos, & Regem nostrum Catholicum vigerent, parum ad negotium propositum facit: quia illa bona confiscata non fuerant, imò nec confiscari poterant, cum Ecclesiastica sint; & res Ecclesiasticae ob bella & iniurias Principum confiscari nequeant. Vnde etiam Abbas Gallus non potuit priuari à nostro Rege iure patronatus &c.

Bona Ecclesiastica non cadunt in fiscum.

26 Verùm Summus Pontifex propter Ecclesiae bonum, potuit bona illius Prioratus alijs vsibus applicare, & consequenter priuare Abbatem iure patronatus. Imò Legatus à latere id poterat, etiam si patronus non esset illi subiectus, vt pote extra limites ipsius legationis degens; vt docet Roccus supra.

Legatus à latere potest beneficia vnire absque consensu Patroni Ecclesiastici.

Scripti Felinus tractatum, Quando littera Apostolica noceant patronis Ecclesiarum; quem citat Roccus. Verùm nos in opere Felini eum non habemus. Is omnino consulendus est.

BONA ECCLESIAE.

CASVS I.

Acquisitio Bonorum Ecclesiae.

Titius cuidam loco religioso donatione inter vivos contulit aliqua bona immobilia, ad ea vel perpetuo possidenda, vel ea vendenda; eamque donationem postea testamento confirmauit.

QVÆRITVR, Vtrum haec ipsius praesertim privilegij Lacti introitus, & similitum, possit bona conscientia denegare illi loco non so-

lum predicta bona, sed etiam illorum estimationem?

Respondeo, Expenso predicto privilegio, cuiusque qualitate & mente considerata, clarum videri, non posse ex hoc capite sine peccato & graui iniuriâ, estimationem illorum bonorum denegari.

Primò, Quia mens illius constitutionis non est irritas reddere huiusmodi donationes seu dispositiones, nisi quatenus per eas transferuntur bona immobilia ad manum mortuam, nempe vt possideantur & retineantur ab Ecclesia, locoue pio, vt ex verbis illius constitutionis diuersis locis, & ex fine illius aperte colligitur. Vnde si donentur ad vendendum, & ea mente acceptentur, donatio non erit irrita. Cum igitur dicta donatio facta sit alternatiuè ad alterum istorum, poterat à pio loco sic acceptari: censetur autem sic acceptasse, quia intendit acceptare eo modo quo optimè potest.

Explicatur sint seu intentio edicti Carolini,

Secundò, Quia, cum hæc constitutio videatur valde dura, & repugnans iuri Ecclesiae & sacris Canonibus, ac multis Concilijs Oecumenicis, vt Concilio magno Lateranensi sub Innocentio III. cap. 44. & refertur Cap. Cum Laicis, de rebus Ecclesiae non alienandis: & Conc. Constantiensi in articulo de Ecclesiast. libertate: & Conc. Lateranensi sub Leone X. sess. 10. denique Concilio Tridentino sess. 25. de Reformat. cap. 20. cum inquam videatur manifestè repugnans his Concilijs & Iuri Ecclesiae, libertatiq; Ecclesiasticae; ea interpretatio necessariò adhibenda est quae illam constitutionem mitiget, vt quàm minimè repugnet, non quae exaperet, vt per se notum est. Quare etsi in eâ constitutione statuatur vt translatio bonorum immobilium facta in pium locum sit irrita, id solùm intelligendum de ipso corpore possidendo, non de illo vendendo, & obtinendo eius pretio. Sic enim obtinetur finis illius constitutionis, & minus læditur ius Ecclesiae.

Videtur repugnare iuri Ecclesiae & SS. Canonibus

Adhibenda est mitigans interpretatio.

Confirmatur ex doctrina Bartoli quam habet lib. 2. Minoricarum. distinct. 4. cap. 2. & 3. vbi docet etiam fratres Minores sint incapaces bonorum immobilium, si tamen aliquid immobile illis legetur, valere legatum; sed illud esse vendendum, vt obtineant ex illo pretium. Sic enim ob fauorem pia causa tales dispositiones esse interpretandas, & hanc ceteri mentem disponentium. Multò ergo magis idem habebit locum in nostro casu, vbi pius locus ex se non est incapax dominij rei immobilis, sed solùm prohibetur per Principem saecularem possidere. Idè docet Emanuel Rodrigues tom. 2. q. 126. a. 1. de alijs Mendicantibus, qui bona immobilia possidere non poterant, nempe illos ex testamento posse capere bona immobilia, non vt illa retineant in proprio vel in communi, sed vt vendant, & eorum pretia in suas necessitates conuertant, vt ait Glossa in cap. 1. v. Domum. de Relig. domibus in 6. quam sequitur Calderinus; & testantur esse sententiam communem Alexander & Decius. Non enim dicuntur accipere immobilia, ex quo statim illa vendere, & pretium in suas necessitates conuertere intendunt, vt post alios resoluit Iulius Clarus lib. 2. sententiarum, §. Religiosus. Hæc Emanuel Rodrigues. His alijsque consideratis, perspicuum mihi videtur sine graui iniuria pretium non posse loco illi denegari.

Mendicantes sunt incapaces pretij prouenientis ex venditione immobilium